VYSOKÁ ŠKOLA VÝTVARNÝCH UMENÍ
BRATISLAVA
DOŠLO: 11 -04- 2022
ČÍSLO 22 | ZNAČKA 2 | PRÍLOHY
REFERENT

Prof. PhDr. Zdeno Kolesár, PhD., Katedra teórie a dejín výtvarného umenia, Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave

Posudok habilitačnej práce Mgr.art. Ing. Mariána Laššáka, ArtD

Hoci Mgr.Art. Ing. Marián Laššák, Art.D. absolvoval strednú a prvú z dvoch vysokých škôl v inštitúciách, ktoré akcentujú technologické aspekty dizajnérskej profesie, pričinil sa na Slovensku o etablovanie art dizajnu, teda disciplíny pohybujúcej sa na pomedzí úžitkovej a voľnej tvorby. K jeho orientácii prispelo najmä štúdium v ateliéri profesora Františka Buriana na bratislavskej Vysokej škole výtvarných umení, v ktorom po magisterskom titule získal v roku 2011 aj titul artis doctor. Burianove pôsobenie vnieslo do dizajnérskej pedagogiky nový rozmer skeptického vzťahu k dizajnu ako prostriedku technickej a ekonomickej expanzie. Úvahy o humánnom zmysle dizajnu sa premietli do tvorby jeho absolventov a podobne ako ďalší kolegovia a kolegyne, aj Marián Laššák opúšťal dizajn v jeho modernistickom vymedzení a sústreďoval sa na experimentálnu tvorbu zdôrazňujúcu sémantickú výpoveď. Spočiatku skôr v polohe humorne odľahčenej neo-dadaistickej alebo post-pop naratívnej poetiky, charakteristickej pre viaceré práce vytvorené v rámci združenia Communistar Designers. Neskôr už v autentickej viacvrstevnej dizajnérskej výpovedi obsahujúcej racionálne komentáre problémov súčasnosti, ale aj istú dávku romantizmu. Prvú zo spomenutých polôh môžu ilustrovať nábytkové súbory „Nomád“ a „Panelák“, tú druhú svetelné objekty „Poličky“ alebo „Dvere“.

V oblasti interiérovej tvorby Marián Laššák osvedčil schopnosť pragmatického riešenia dizajnérskych projektov, čo potvrdilo aj jeho pôsobenie v holandských štúdiách Erica Klarenbeeka v Zanndame a Műllera van Tola v Amsterdame. Celkom odlišný charakter má ďalšia jeho práca realizovaná v zahraničí, súbor drôtených objektov s presahom do land-artu „Islandský domov“, ktorá sa radí k jeho najzávažnejším dielam. Na jednej strane ide o kritický pohľad na konzumný rozmer súčasnej kultúry, na druhej o symbiotické prepojenie spontánne tvorených foriem s islandskou prírodou.

V značnej časti neskoršej tvorby Marián Laššák tématizuje presahy architektúry a dizajnu. V súboroch „Tatranský profil“, „Prázdne rohy“ a „Priestorové obrazy“ zvýznamňuje „neviditeľné“ architektonické detaily, nachádza v nich poéziu, ale aj paradoxy a kontrasty s umným využitím svetla. Pracuje s napätím medzi realitou a ilúziou, medzi dvoma a troma dimenziami, medzi reálnou funkčnosťou objektov, ktoré by sme mohli považovať za svietidlá a významovými akcentami.

Zvlášť spomeniem práce zo súboru „Sondy“, ktoré v prvom pláne navodzujú ostalgické pocity citovaním detailov stekania olejovej farby známych zo socialistických škôl a fabrík a valčekových vzorov, ktorých aplikáciu u nás kedysi zvládal každý samouk-dekoratér pri zveľaďovaní domáceho príbytku. Evokujú však aj súvislosti s archeologickým či reštaurátorským odkrývaním historických vrstiev, a tak ich možno vnímať ako abstrahované obrazy času. Nabádajú k úsmevu, k úvahám o našej našej reálnosocialistickej minulosti a konzumnej súčasnosti, ale aj k zamysleniu sa nad nezadržateľnosťou plynutia času. Kolekcia „Sondy“ ilustruje viacvrstevnosť dizajnérskej tvorby Mariána Laššáka, hĺbku úvah o súčasnom svete aj schopnosť premietnuť koncepčné východiská do čitateľnej, ale zároveň nejednoznačnej formy vyžadujúcej aktívnu účasť prijímateľa dizajnérskej komunikácie. Necharakterizujú ju veľké gestá ani povrchne atraktívne formy, ale poctivosť, civilnosť a pomalé posuny v napredovaní k vymedzeným cieľom. Myslím, že ide o vlastnosti žiadúce pre pedagogickú spôsobilosť, čo predstavuje ďalšiu rovinu, ktorej sa tento posudok má venovať.

Marián Laššák sa pedagogickým aktivitám začal venovať po boku svojho pedagóga profesora Františka Buriana a v súčasnosti pôsobí v ateliéri experimentálneho dizajnu docentky Sylvie Jokelovej, kde vedie predmet „Dizajn, kontext, súčasnosť“. Je dôležitým partnerom v ateliérových konzultáciách a z oddelenia experimentálneho dizajnu vychádzajú práce, ktoré významom presahujú rámec školských cvičení. Pedagogické schopnosti osvedčil Marián Laššák aj na rade workshopov, osobitne treba spomenúť jeho pôsobenie v Číne. Habilitačný spis obsahuje mnohé ďalšie položky, ktoré možno k osvetovo-vzdelávacím aktivitám zaradiť.

Keďže sa domnievam, že Mgr.Art. Ing. Marián Laššák, Art.D. v optimálnych proporciách spája schopnosti invenčného výtvarníka a inšpirujúceho pedagóga, navrhujem mu udeliť umelecko-pedagogický titul docent.